

יסודות העיצוב - כתב וטיפוגרפיה

היקף שעות:

כתב וטיפוגרפיה א', שנה א': טרימסטר ב' - 3 ש"ש, טרימסטר ג' - 3 ש"ש
כתב וטיפוגרפיה ב', שנה ב': טרימסטר ו' - 4 ש"ש
סה"כ: 10 ש"ש, 93 שעות

פריסת הקורס:

רציונל:

טיפוגרפיה (Typography) היא הבסיס של העיצוב המודרני. זוהי האמנות והטכניקה של סידור ועיצוב טקסט, כולל את השימוש החזותי במרכיביו, כמו האותיות, המילים והמשפטים.

עיצוב טיפוגרפי מאתגר ומחייב ידע, דיוק טכני וחדות בהעברת מסר חזותי בטיפוגרפיה בשילוב ויזואלי או בלעדיו. רבים מהמעצבים רואים בטיפוגרפיה את הנושא המרכזי בעולם העיצוב הגרפי ואת הבסיס לעיצוב. הקורס יפתח צוהר עיוני ומעשי לעולם הטיפוגרפי.

הקורס מבוא לטיפוגרפיה (עבודה גרפית עם אותיות) הוא קורס מעשי החל מיסודות הטיפוגרפיה ומבוסס על תרגילי בית להגשה וקבלת משוב בכיתה. בקורס מתרגלים את הניתוח המבני האנטומי של כל אות, את יכולת ההבחנה בין משפחות האותיות השונות, את מערכות היחסים המורכבות בין אותיות, מילים, שורות, פסקאות וטורים; את מערכות היחסים המורכבות בין אלמנטים טיפוגרפיים לאלמנטים לא-טיפוגרפיים (אלמנטים גרפיים, איורים, צילומים ואלמנטים תלת ממדיים). חשיבות גבוהה מיוחסת לסדר, ניקיון, דיוק והקפדה על פרטים קטנים. חלק מעבודות הקורס נעשות באמצעים ידניים, והחלק המתקדם בעבודה - בסביבת מסך.

בקורס יושם דגש על היכרות עם המושג קומפוזיציה טיפוגרפית; בחינת המושג קריאות הכתב והשפעתו על התקשורת החזותית; פיתוח יכולת ניתוח וארגון מידע חזותי תוך כדי שימוש בכלים טיפוגרפיים; התאמת הטיפוגרפיה למבנה החזותי של התוצר ומטרותיו.

הקורס יוצר בסיסי ידע בתחומים הבאים:

בסיס ידע עיצובי:

חשיבה עיצובית לבניית קונפסט לעבודה טיפוגרפית

מתן מענה לבריף עיצוב

שימוש ביסודות העיצוב לבניית עבודה טיפוגרפית- קומפוזיציה, חלל וכו'

בסיס ידע טכני:

טכניקות ביצוע ובניית גופנים, שימוש בכלים וחומרים תואמים

טיפוגרפיה לפרינט וטיפוגרפיה לדיגיטל, מאפיינים ודגשים

בסיס ידע תיאורטי:

הקורס מלווה במצגות להעשרת הנושאים הנלמדים

חשיפה והיכרות עם עיצוב גרפי בשילוב טיפוגרפיה, ועם מעצבים טיפוגרפיים בתחומים ומטרות שונות

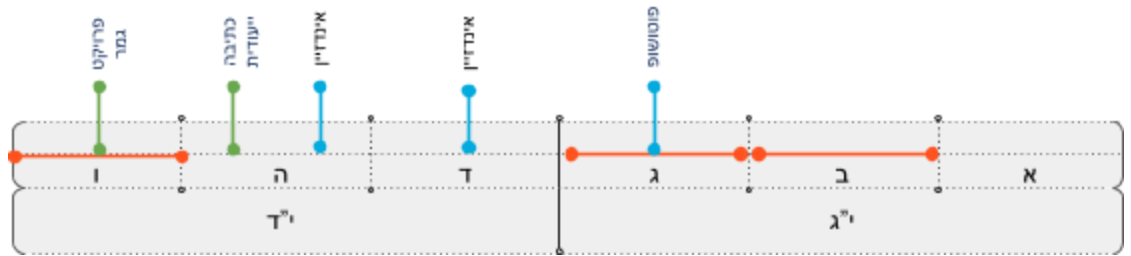
בסיס ידע מעשי התנסותי:

עבודה ידנית וממוחשבת בתרגילי טיפוגרפיה

הקורס מהווה מסגרת לביצוע העבודות, הנחייה וביקורת עבודות	
הקורס הוא חלק מאשכול קורסי "יסודות העיצוב" שנה א' ו-ב'	
מטרות הקורס:	
הסטודנט יבצע עבודות עם טקסט, ינתח ויארגן מידע תוך כדי חשיבה ושימוש בטיפוגרפיה כאמצעי ליצירת תקשורת עם קהל היעד להעברת מסר. מטרות הקורס: - ללמד את מבנה האותיות - להבדיל בין המאפיינים השונים של הגופנים (פונטים) - לבחור את הגופן המתאים לעבודה בצורה מושכלת ומתוך בנק גופנים קיים, ואף ידע לעבדם לצורכי עבודתו - ללמד את השימוש בטיפוגרפיה לתמיכה בקומפוזיציה העיצובית ואף להולכת הקונספט העיצובי - ללמד את השימוש בטיפוגרפיה להתמצאות והקלה בקריאה - ללמד לעמד ולעצב מסמכים טיפוגרפיים ומוצרי דפדוף - בתום הקורס הסטודנט יישם את בסיס הידע שרכש בקורס בפרויקט הגמר - בתום הקורס הסטודנט יעמד ויעצב את ספר פרויקט הגמר, כולל הכנת קובץ לדפוס ויצוא קובץ ספר דיגיטלי	
תכנים:	
כתב וטיפוגרפיה א', טרימסטר ב':	
3	הרצאה - תולדות הכתב והתפתחות האות
	מבחר נושאים המלווים בתרגילי בית לביצוע והגשה בכיתה - אות < מילה < טקסט:
6	קומפוזיציה - אותיות ה-א"ב
3	המבנה הצורני - זיהוי חלל פנימי משותף, זיהוי החלק המיוחד באותיות
3	החלל הפנימי של האות - יצירת מערכת צורות אבסטרקטית שמייחדת את האות
3	קישור משפחת אותיות למוצר תלת ממד
6	ציור אותיות - התנסות במשיכת מכחול - קליגרפיה השוואה לפלט מחשב של אותיות מודפסות / ניתוח דומה ושונה
6	היכרות עם סוגי גופן - כתיבת מילה בגופנים שונים, פירוקה והרכבתה מחדש למילים חדשות
3	מיזוג ספרה ואות
3	קרנינג
3	גודל והטיה - ממדים והטיית אות לזווית והצבתה באופן שונה על גבי נייר
3	עיצוב אות חדשה לגופן קיים
סה"כ 42 שעות	

כתב וטיפוגרפיה א', טרימסטר ג':	
3	הרצאה - חשיבותו של עיצוב טיפוגרפי, מעצבים, מסרים
	מסרים חזותיים: -סוג כתב כאמצעי להעברת מסר רצוי, התאמת שני סוגי כתב למסר משתנה -הצגת מושג בשני חלקים: טיפוגרפי ולא-טיפוגרפי -סוג כתב למטרות שונות: כותרות, סלוגן, טקסט רץ ועוד
6	מילה - קישור מילה לחפץ תלת ממדי (שצורניותו או שימושו תורמים למשמעותה)
	משפט: -ריווח משתנה -משפט זהה המעביר מסר משתנה באמצעות גופן שונה -כתיבת שורה באופן המדגיש מסר
	טור: -טור טקסט וסימן -טור טקסט וצילום חפץ -טור טקסט וכתם
3	שילוב שפות במשפט או בכותרת - אנגלית/לועזית + עברית
3	הגשת תרגיל מסכם, אינטגרציה: -כרזה (טקסט+אימאז' חזותית), תלת ממד+טקסט, העמדה בחלל -שימוש בחומרים מקוריים של הסטודנט (צילום, איור, תלת ממד)
15 שעות	
סדנה, בניית מסמך טיפוגרפי:	
3	מהו עיצוב טיפוגרפי? מהו לוגו (סמליל) טיפוגרפי?
3	טיפוגרפיה לסביבת מסך לעומת טיפוגרפיה לפרינט - כללים ואפיון
3	-סקירת אתרים ושירותים של חברות ישראליות עם בנק גופנים -ציון מעצבים ישראלים לגופנים עבריים -גופנים חינמיים של Google בשפות שונות -רכישת גופנים או גופנים חינמיים -זכויות יוצרים
3	תכנון מסמך למטרות שונות, תרגול מעשי: -הגדרת מידות (לגופנים, שורות, טורים, ריווח, הצרות, הרחבות והטיות) -עימוד ויישור טקסט עם ויז'ואל ובלעדיו -גריד וחשיבותו - להתמצאות, קריאות, אסתטיקה ותדמית המסמך -גריד למוצר דפדוף קטן (2<3 עמ')

	עבודה מסכמת, אינטגרציה: בניית מסמך (מודעה, דף הסבר, ברושור), השלכה לסביבת מסך
12 שעות	
סה"כ 27 שעות	
כתב וטיפוגרפיה ב', טרימסטר ו':	
	- תמיכה וליווי לפרויקט גמר - סדנה מעשית לעימוד, עיצוב והדפסת ספר פרויקט גמר למטרת הגשתו לבוחנים להערכה
תכנים:	
18	- תוכן הספר - הוגש בקורס כתיבה ייעודית, טרימסטר ה' - חוקיות בעימוד מוצר דפדוף מרובה דפים בתוכנת עימוד (InDesign) - השלכה של הקונספט הגרפי והשפה הגרפית שפותחה לכלל פרויקט הגמר על ספר הפרויקט, פיתוח השפה הטיפוגרפית ובחירת גופנים בהתאמה - למטרת כריכות, ראשי פרקים, כותרות, טקסט רץ ועוד - בניית גריד לספר: כריכה, תוכן עניינים, ראשי פרקים, כותרות, עימוד טקסט רץ, שילוב טקסט וויז'ואל; שילוב ויז'ואל - צילומים, איורים, אינפוגרפיקה, טבלאות, דיאגרמות
3	- סגירת קובץ לדפוס - מתן משוב לטיוטה מודפסת - מתן משוב הדפסה סופית
3	- יצוא מוצר דפדוף דיגיטלי מהקובץ
24 שעות	
סה"כ לקורס 93 שעות	
שיטות ואמצעי הוראה:	
שעורי תאוריה ומצגות, שעורי סטודיו לעבודה והנחייה אישית וקבוצתית, הגשות – משוברים אישים וכיתתיים	
המלצות לקורס:	
- חשיפה למעצבים טיפוגרפיים מובהקים - חשיפה וניתוח מותגים בעלי זיקה טיפוגרפית מובהקת - יצירת מאגר דוגמאות זמין: קטלוגים של גופנים - שיתוף פעולה עם קורס פוטושופ שנה א': תרגול העברת עבודה ידנית למחשב, סגירת קובץ והדפסה	
קורסים מקושרים:	
- תוכנות גרפיות בסיסיות - פוטושופ - כתיבה ייעודית ומחקר, הגדרת פרקי ספר פרויקט גמר - טרימסטר ד'+ה' - פרויקט גמר	

מחווון הערכה לקורס:

טיפוגרפיה שנה א': ממוצע הציונים של כל תרגילי הסמסטר + ציון תרגיל מסכם
טיפוגרפיה שנה ב': הגשה פרונטלית של כפולות וטייטה מודפסת של ספר פרויקט גמר, הגשה של קובץ דיגיטלי של הספר

ביבליוגרפיה:

המחבר	שם	הוצאה	שנה	אתר
פרופ' אבי איזנשטיין	סימנים בתקשורת חזותית	בצלאל		
פרופ' אבי איזנשטיין	יסודות בעיצוב טיפוגרפי	בצלאל		
אילן מולכו	טיפוגרפיה עברית, קטלוג אותיות שימושי	בצלאל		
ספר הכתב העברי	ד"ר עדה ירדני	כרטא		
קובץ מאמרים	אות היא לעולם			

שם	מחבר	הוצאה	שנה	אתר
WHY FONTS MATTER	Sarah Hyndman	Penguin Random House	2016	https://www.amazon.com/Why-Fonts-Matter-Sarah-Hyndman/dp/1584236310/ref=sr_1_1?s=books&ie=UTF8&qid=1480255401&sr=1-1&keywords=WHY+FONTS+MATTER
The Elements of Typographic Style: Version 4.0: 20th Anniversary Edition	Robert Bringhurst	Hartley and Marks Publishers	2013	http://www.amazon.com/Elements-Typographic-Style-Version-Anniversary/dp/0881792128
Mastering Type: The Essential Guide to Typography for Print and Web Design	Denise Bosler	HOW Books	2012	http://www.amazon.com/Mastering-Type-Essential-Typography-Design/dp/1440313695

תכנית הלימודים נכתבה בסיוע "הנדסאים באריאל", קמפוס אוניברסיטת אריאל
על ידי רינת סופר גרינפלד, שותף לתהליך אורן שרון

כל הזכויות שמורות למשרד החינוך מנהל תקשוב, טכנולוגיה ומערכות מידע 2016